

Sinne-spel van de dry hoofdeuchden : onder het sprec-woort Sic igitur ad astra

<https://hdl.handle.net/1874/31578>

Sinne - Spel van de
DRY HOOFDEVCHDEN.

Onder het spreek-woort

Sic itur ad astra.

DOOR

ZACHARIAS HET N S.

Vwie na den vleesche leeft , in eeuwicheyt zal sterven,
Maer wie de Deuchden heeft; sal Godes Rijk beerven.

TOT ROTTERDAM,
By Pieter van Waef-berghe, ANNO 1625.

PERSONAGIEN.

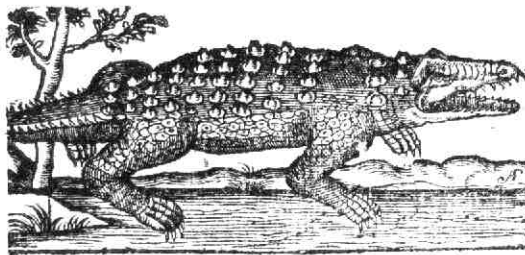
Deuchdich onderwijs. }
Botten-Aert. } Voor-reden ende Slot-reden.

Quaet-ingheven. }
Wulpsen Geest. } Duyvels.

De Menschē. | Een man.
Ionck herte. | Een Vrou-perfoon.
Vleesch. | Een Vrou-perfoon.

Geloove. }
Hope. } Dry Hooft-deuchden Vrou-perfoonen
Liefde. }

Lichaems troost. }
Onnutghepeys. } Doctoren.

VOOR-REDEN.

Deuchdich onderwijs. Botten Aert.

*H*er is (ghelijck ick sie) alree veel volcx vergaert,
't Is vronder dat men nu soo langh op hout van
spelen:

Daer komter noch al een, y'tis den Botten Aert,
Die moet ick eerst voor al het stille syn bevelen,
B. Wel vvat is hier te doen? goe y lie vvat mach u

felen,

Dat ghy met hoopen groot, soo sterck hier komt te baen?

Vvat is u trachten doch? en vuilt my dat niet helen,

Oft sult ghy g'lijcker band met een te lijcke gaen?

D. Hy blijft al even Bot, ick moet hem spreken aen,

Hou! goede vriendt hoort toe vvat ick u sal vermonden,

Komt naerder, treet tot my, en blyft van verds niet staen,

Het schijnt de beenen u geboeyt sijn oft gebonden.

B. O deuchd'saem onder vvijs, heb ick u hier ghevonden?

Ghy komt ons t' des tijt voor vvaer heel vvel te pas,

Int over sien des Volcx en kond ick niet door-gronden

Vvaer om dit groot ghetal alhier ghekomen vvas,

D. Door saeck hier van ick u vvel kan bedieden ras,

Soo ghy my hooren vuilt. Dit tuygh is hier ghehanghen,

Voor-reden.

Ghelyc my een goet vriendt het selfs daer binnen las,
Om met een reden Rijk het deuchden spel t'aen-vangen.

B. Het deuchden spel, **W**ats dat? hier na is myn verlangens
Gaet het met Kol-ven toe, oft Kaetsen metter handt,
Oft speeltmen met de Kaert, door hocus vocus ganghen,
Vie heeft ons sulcke spel alhier gebrocht te Land?

D. O lie-ven Botten Aert ghy hebt een slecht verstant?
Ten is gheen spel dat tijt en goed ren doet verliesen,

De Minnaers (welcker jonst t'Lavender heeft geplant)
Voor sulc onnoodich quaet, het stichtich leeren kiesē.

B. Ken can dat ni t verstaen, mijn Koe sou beter biesē,
Hoe can ons eenich spel met stichtingh leeren yet?

Jc sout ghelooven man, soo ghy't slechts cond beniesē,
Maer 't spel verdrift den tyt veel meer en doet het niet.

D. Ten is geen spel alleen tgeen met de Kaert ghesbiet,
Oft in het Tic-tac-bert, tgecaets en sulcke vvercken,
Maer 't syn meest spelen vvat den mensch verbeuging biedt,
Ja d'een des anders doot is dic een spel t'aenmercken.

B. Ba dit en boord ic noyt al ganc ic me ter kercken,
Wat sou het Sterven dan ooc mede een spelen syn,
Segt vwie verbeugt hem doch vwie sou met herten bercken.
Naer ymants bitter doot, naer ymants smert en pijn?

D. Het out Romeynsche volc, geseten in den **V**uyn,
Ver-veuchden haer int bloed van hare onvrje knapen,
Het moorden over disch in eenen blyen schijn,
Dit bloetgierige volc verbeuging dede rapen.

B. Dit schouspel vvas seer vreemt, de mensch van Godt geschapen
Verd die aldus gedoot, vverd die om vreucht vermoort?
Maer hoe geschiede dat? vvas ider in syn **V**apen,
Ken beb myn dagen noyt alsulc verhael ghehoort.

D. **T**vvas

Voor-reden.

D. *T'was al ghelijc gevveer daer sy me quamen voort ,
Elc had syn eygen man , daer hy hem tegenstelde ,
Die onvry vvas vverd vry , hy vword niet meer gecoor
Soo hy sijn magger laes ! vermoort te neder velde.*

B. *vvas dat dan noch al spel ? daer d'een den and'ren kelde ,
Jc sat veel liever vriend by een goet eycken vier
Al vvaer van sulcke Feeft men nimmermeer en melde
Sout hier alsoo toegaen , Adieu ic ga te Bier.*

D. *vvel Aert hoe dus ? staet stil , blijft noch een vveynich hier ,
Men sal op dit Tonneel sulc spelen niet verthoonen ;
vWant onder 't Christen volc , en is dit geen mannier ,
En hier te Lande me mach elc in vre vry vvoonen.*

B. *Segt my dan metter haest vvat datmen dees personen
Nu speelsche vvijse en hoe men 'tselc verthoonen sal.*

D. *Wilt ghy 't recht vveten dan , soo maect ons geen geschal ,
Jc sal 't u heel int cort , doch duydelic verhalen.*

I N H O V T.

Dees Jonge spruytkens ons voor eerst met soeter talen,
Verclaren sullen hoe de Satan dach en nacht
Met grooten vlijt alijt hem stellende is ter Iacht,
Op dat hy in zyn Net den mensche mo.hte bringhen,
Daer na hoe dat 't Ionc herten 't vlees den seluen d'vvingen,
Om alle vvulpsicheyt lichtvaerdich aen te slaen,
vVaer door hy vword belet den rechten vvech te gaen :
Hier neven hoe de Mensch met sonden s'vvaer beladen,
Steed's s'vveuende is int veld des Duyuels vvijdde paden.
Niet achteude op den Heer , niet achteude op sijn God,
Maer vvederstre vende sijn Leer en zijn Gebod.

Voor - Reden.

Tot dat by door de straffen door't jonc-bercs versterven,
In Godes Liefde soect het bemels goet te berren,
Ten lesten sullen sy vvat het gheloof vermach,
De Liefd' en Hope vveret oock stellen aen den dach,
En hoe dees deuchden hem uyt d'aertsche goet doen scheiden,
Want sy gelijckelijc na d'euynich Rijck hem leyden.
Dit vvor d'nu speelsche vvijs verthoont en u verclaert.

B. O Dat's voorvvaer vvat goets, ken ben nu niet verwaert,
Ic vil met berten bly het sel-ve vvel bekijcken,
Hier achter dees Gordijn is noch een plaets bevvaert,
Dus vil ic daer na toe tis tijt van hier te vvijsken.

D. Ba holla Botten Aert vvil ghy aldus doorstrijcken?
Blijft staen, voeght u by my, u Mut's neemt in de hand,
Ghy moet al eer ghy gaet u heuf beyt laten blycken,
Tgheselschap groetende, eerbiedich, als een Quant

B. Dat vil ic gaerne doen, maer vvel na myn verstant
Soo moet ic dan daer op een vveynich my versinnen,
Ten valt my nu niet in, hoe vvel ic vweet ic cant,
Dervijl doch dat ic denc soo mooght ghy vvel beginnen.

D. Ghy Heeren d'eere vvaert syt vville-com hier binnen,
Eerbare Urouwen me die hier vergadert syt,
Ghy jongers die de Konst van Rijcke reden minnen,
Vvt Levendiger Ionst, s'vrijght, siet en hoort met vlijt,
Men sal beginnen want het is nu meer als tijt.

B. Goeden dach goey mannen, ic maect's my quijt.

DER DEVCHDEN

Sinne — Spel.

Eerste handelingh, eerste uytcomste.

Quaet in-gheven.

ONs machtich Helt den op-geblasen proncker
 Heer *Lucifer*, geseten leegh in't doncker,
 Een Koning stout van't grimmich stuer gespuys,
 Het welck sich hout in't twistich Hellsche huys,
 Ertf-Hertooch van de woefte rasernye,
 Groot Grave van de Ketel-buterye,
 Een Prince me van Weedom ende pijn,
 Daer niemant doch en soect ontrent te sijn,
 Een Heer nochtans van menich duysent gasten,
 Die al te hans noch na den Pecstock vasten:
 Heeft my tot hem ontboden ende sprack,
 Dat hem dees tijt noch eenich aes onbrack,
 Van Buffels grof ende andere wilde Dieren,
 Op dat hy mocht sijn feest daer me vercierren.
 Hier toe stack hy dees macht-ceel in myn handt,
 Dewelcke ick las en lesende bevandt
 Ick tot myn hulp (om gheen tijt te verliefen)
 Een van de kleyne Duyvelkens mach kiesfen,

Om

Om als een brack het wilt te jaghen op.
 Wie sal ick best dan halen uyt den dop?
 Daer heb ick nu seer scherpelyck op te letten,
 Want ick stel toe het garen met de Netten,
 Om op de jacht te brenghen sulck een dier,
 Kloeck in't vernuft, dat ick wel sonder schier
 Al mijnen Gheest daer aen sal moeten hanghen,
 Eer ick hem sal verstricken ofte vanghen.
 Wie neem ick dan voor best tot mynen maet?
 De ghierghen Gheest oft wel 'thoovaerdich saet,
 Gheen van dees twee en wil ick nu voort teelen
 'Tgierich ghedrocht met my sou willen deelen,
 'Thoovaerdich saet my kacken soude op't hooft,
 Den Guls' ghen gaff en ist oock niet gheloof
 Want hy terstont sou na myn Kanne gapen,
 En't luy ghespuys soude onder-weghen slapen.
 My dunct dan best dat ick den Wulpsen Gheest
 Neem tot myn hulp, dat is de rechte leest
 Tot mijnen schoen, die kan ons wel vermaken,
 Want hy doch is seer lustich in syn saecken
 Hou Wulpsen Geest, springt wt, springt wt, springt wt.

Eerste Handelinghe , tweede verschooninghe,
*UU*ulpsen Geest. Quaet ingeven.

At isser te doen , wie roept daer soo luyt ?
 Sal ick met de Bruyt oock gaen te Kercken ?

Q. Hou Wulpsen Nar , kondt ghy dan noch niet
 mercken

Het oude snercken van't Quaet ingeven ?

UU. O Meester syt ghyt ? Vergheeft my 'tbedreven,

Ick en wist mijn leven dat ghy onder 'tvolc

Soo luyde riept. Q. Hoort desen Tolck,

Om eenen bolck soude hy my beschamen.

UU. Neen Meester dat en wilt my niet betamen,

Soud ick u pramen , dat waer my leet van herten.

Q. Ia Lieve treet sacht , het soude u seer smerten

Ick heb u perten veel te lang ghekent.

UU. Nochtans ben ick 'tluy roepen ongewent

Daer ghy ontrent oyt waert gheseten ,

Want u geluyt seer dickwils word versleten

Ia doorgebeten , eert komt uyt den mondt

Gelijck ick kortst ter plaetsen wel bevond ,

Alwaer ick stont by een van u Knapen ,

Die my voorwaer ghenuchte dee rapen ,

Want van pas gapen en was hem gheen konst ,

Syn suffende woorden brocht hy in gonst

By 'tvolc op't ronst : En word mits desen

Waerdich gheacht om voortane te wesen

Een wt-gelesen goet oprecht vrintd,
 Daer hy nochtans van 'tgeen hem was bekint
 Seer was gefint om achter rug te klappen,
 Doch yemants en kond hem oyt betrappen,
 Soo stil kond hy snappen door andere tongen,
 Daer wt quam my in den sin gesprongen
 Soo d'oude songen het joncxken peep,
 Het knechtjen leert des Meesters greep,
 Dit deed' my van u het selve spreken.

Q. Ghy komt altijd met fulcke treecken,
 Laet dit nu stek en besiet desen brief,

VV. Longeren, help dermen dit is mijn gerief,
 Ick hebbe u lief, neemt my voor maet aen.

Q. Wilt ghy met my ooc dan dees straet gaen?
 En tot miin baet staen, als een aerdich quant?

VV. Ia by miin trouwe, daer is miin handt,
 Met alle miin verstant, kracht en vermogen.

Q. Het heet fiet toe, soo word ghy niet bedrogen,
 De vinck is gevlogen, dit wel verstaet,

Daerom miin broer eenen goeden raet,
 En waer niet quaet, om wat te krijgen.

Ghy cont wel spelen. VV. Ia stuypen en niigen,
 En oock stil svygen van een'gen druc.

Q. Dat soect de mensch, let op dit stuc,
 Ons sal geluc hier door aencleven,

Hier toe vvil ic dit kleet u geven,

Daer op geschreven, schoon voor oogen, staet,

VV. Wat segt ghy doch, vvilt my, dat toogen maet,
 Ba dit sal doogen jaet, dits vvil gevonden,

Want

Want soo wy dus by den mensche stonden
Twaer niet te vermonden soo waer hy vervaert,
Q. Spoeyt u, trect aen, tis tiit, u tonge spaert,
Desen kop behaert moet ick u decken,
Nu moet ghy oock dees schoenen aentrecken.
VV. Ist om te gecken, ick ben heel fris,
Q. Maer wie sou sien dat dit een Duyvel is,
Hy sal voor wis de kanse striicken,
Laet u voor al niet anders bekiicken
Ten sy ghy geliicken by geliicken singt,
Daer dan de Duyvel met den Icker springt,
Daer om bedwingt u selven daer van.
VV. Hier toe is al goet raet ey lieve man,
Wat ic niet can sult ghy my Wel leeren.
Q. Ghy sult u verthoonen als een gesel met eeren,
Ick sal miin keeren van achter maken,
Met miinen Geest-gever sal ick de saecken
Wel doen geraecken in onse nopen,
VV. Holla svviicht stille de doregaet open,
En naer ons hopen komt de mensche hier.
Q. Y siet doch siet vvat een lieven Dier
Seer schoon en fier heeft hy aen siin siide,
Maer bylo 'tis best dat ick my miide,
Gaet ghy by tiide ende haelt een Luyt,
Een Cijter, een Veel, een bom ofte fluyt.

*Eerste Handelinghe, Derde verschooninghe,
Mensche. Ionc-hert. Vlesch. Quaet ingheven.*

B At luff, wat groot solaes wat vreucht is hem gegeven,
Die met een jeuchdich hert hier mach te passe leven,
Mijn lief, mijn troost, mijn raet, mijn hulp, mijn
sorg, mijn kracht,

Als ick by u mach sijn hoe kort valt my den nacht,
Hoe kort valt my den dach waer door ic mach aenschouwē
(Als in een spiegel klaer) de schoonste vrou der Vrouwen.

O oogenstraelkens schoon, ô boogskens wel gemaect,
Waer me den minnaer dic word in sijn diep geraect,
O vvt-vercoren lief, wat doet ghy my al smaken,
Als desen mijnen mondu lipkens mach genaken,
V minnelijk gelaet mijn sinnen heeft vermant.

I.H. Tis u Ionc-hert mijn lief twelc ghy hebt byder hant,
Ghy sijt mijn eygen Heer, waeromme sout ghy treuren?
Ghy hebt doch goets genoeg en t'gelt mach u gebeuren
In sulcken overvloet, dat ghy tot geener tijt.

De bladinge daer van en kond geworden quijt,
Al hoewel dat ghy doch hebt lang genoeg te leven,
Mits u jonc hert en't vlees die t'uwwaerts haer begeven.

L. Dit valt seer wel ende is alsnoch den rechten streec.
M. V. liefde, liefste Lief, noch gister avont bleeck,
Ic wil u met u maert met overgroot verlangen
Niet alleen in mijn huys, maer in den arm ontfangen.
VVant soo lang als u lijf by mijne leden leyt,

Den sterf dach en de doot wt miin gedachten scheidt.
Hoe soude ick dus te pas met een Ionc-hert bederven?
I. H. VVat spreect ghy vande doot, hoe sout ghy connen
sterven

Tis noch al veel te vroech de siecken slapen noch.

Q. Soo miin ionc-herte soo, soo sout ghy praeten, doch.
Van achter moet ick u van miinen windinblasen.

M. Nochtans soo hoortmen wel by vele lieden rasen

Dat in de Hal ter banc om dooden of ter slacht,

Soo vele Calvers ionc als offen siin gebracht.

Het ionge vlees is soer en daerom meest verslonden,

D'out vee om teelen word te sparen goet bevonden,

VVat segt ghy hier van lief, hoe wilt ghy dat verstaen?

I. H. Veel Kalvers dat is waer, maer die te slachte gaen

Gebreken' tsoete melc oft wel de groene weyde,

M. Ia soo gevoel iet ooc dus mogen vvy vvel beyde

Ons oude gangen gaen, vvant vvy siin vvel gestelt

Van vlees, been ende ieucht, van Riicdom, goet engelt,

Soo vwillen vvy ons hier in alle vreucht vertoonen,

En laten God de Heer siin Paradys bevvoonen.

Eerste Handelinghe, vierde verschooningh.

Wulpsen-Gheest. Mensche. Ionck hert.

Quaet-ingeven.

Spelende
ende sin-
gende.

Comt nu al

In dit dal,

u wilt doch voor den morgen

Langher nu niet sorghen,

De vvaert sal ons vvel borghen,

'Tis vvreucht syn soet en mal,

Komt al te samen,

u wilt u niet schamen:

Maer laet ons vrolijck syn,

Elck naer 't betamen,

Sonder te pramen

Syn jeuchdich hert met pijn,

Hy is vveert

Diet verteert

Dat de schijven klincken,

Met eens uyt te drincken,

Soo vele syn ghemoet begheert,

Den soeten koelen u vijn.

Ia biilo 'twaer wter-maten fijn,
 Mocht my fulcken schiin in d'ooghen blicken,
 Soo fou my den Gheest wat beter verquicken,
 Het d'un met den dicken liep door die kele,
 Maer nu ist best dat ick wat spele.

Spelen-
de ende
singen-
de.

O soet o vriendlyck vvesen,

Wat groote v'reucht doet ghy 't ghemoet ghevoelen;

Ghy kont mijn bert ghenesen,

En mijnen brandt strax voor de band verkoelen.

V sinlijckheyt

Tot my bereyt,

Verquict my t' allen uyren:

Mocht doch dit leven

Ons in dit dal gheghoven,

Eeuwvich duren.

M. Wat dunct u Minne, vvaer dit een van ons ghebueren;
Oft wel tot een vermaeck hy ons te dienft wou staen?

I. H. Het is een aerdich Geest, hy staet my seer wel aen, (ven.

Hy soude een sluymereich menich den slaep wt d'oogen dry-

M. Ick wil hem, met u wil, des iaers thien pond toe schryvê,

Soo hy ons dienen wil. I. H. Ick ben des me gesint

M. Ick sal hem spreken aen. Komt naerder goede vriendt,

Wilt ghy, op tgeen daer is, te middach ons vergasten?

VV. Geerne miin Heer, in schotel te tasten

Is beter dan vasten, dat is myn wit,

By goet ghefelschap ick geerne sit,

Als ghy by dit oock wel meucht speuren,

Wil yemant Danssen ick speel wt den treuren

Tgeen hy te veuren mach hebben begeert,

Soo wie wat deert die come by,

Wilt hy een baler, Madrigael oft fantasy,

Al even bly ick salse velen,

Voor aile de gene die suchtede quelen,

Ken wilt niet helen, hebbe ick gespaert,

Een Courante, een volte oft Galg in-gaerdt,

De pavane van aert seer lustich om danffen,
 Een passe per mezo kan ic vvel flanssen,
 En voor de Hansē den Duytschen reij,
 De bataille vvreect met haer velt gbeschrey,
 Ende over d'Ey doen ic de Boeren
 Met v'vondre pratten en sotte voeren
 Haer billen roeren en danssen op't lest.
 Soud ick noch vertellen de rest,
 Elck is om t'best te langh om verhalen.
 M. Nu volght ons dan, v'vilt doch niet langhe dralen,
 UUy sullen u betalen, naer u'vven sin.
 VV. Ick v'vyl u volghen, gaet vry voor in.

Eerste Handelinghe, v'vijfde verschaoninghe.
 Wulpsen Gheest. Quaet-ingheven.

W. Tis algevin, vvat dunct u Broerken?
 Ick mercke vvel soo lange dit Hoerken
 Hem heeft by't snoerken sal't vvel gelucken.
Q. Maer saecht ghy niet hoe ick int bucken
 En onderdrucken vvas besich in't blasen.
VV. VVat helpt ghy cond't met u viefvasen
 Het lonc Hert asen als een kleyn kindt.
Q. Ia desen Geest-geyer geeft goeden v'vinct,
 In't herte hy print tgeen ons can baten
VV. Nu Broer 'tis tyt dees plaets te verlaten
 Siet door dees gaten de Tafel is gedeect.
 Och mochten vvy den mensche nu beveect,

Dus

Dus ongheweet verscheuren met tanden.

Q. Soo hy doch sterf ò Wulpsaert in u handen
Soo waren ons banden vast om sijn hals.

VV. Hy is boos genoeg ongod'lijck en vals,
Vol bitter regals, der halven ick wensche
Dat Godt alleen met desen mensche
Na sijne strenge rechtveerdicheydt doe.

Q. Den selven wensch ick het selve me toe
Soo weet hy hoe't met ons is gevaren,
Maer ic vrees dat hem t' onser spijt sal naren
Godes Barmherticheyt, die hem sal geven tijt
Om door de betering de sond te worden quijt,

VV. Nu sonder respijt laet ons verhuysen
Wy moeten na binnen wil hy slechts buijsen,
Ick sal hem bekuysen met Wijn en Bier.

G. Siet dat ghy hem eer wy dan gaen van hier
Na ons mannier den hals doet breken,
Oft anders en laet hem geen ongeluck steken,

Op dat hy daer door niet rake tot berou,
VV. Gaen wy doch binnen 'tis seker ic hou
Dat wy de Mou oft Rocxken krijghen.

Ick ga u voor met feestelijck nijghen,
Ghy moocht met swijgen hem mede bekruppen,

G. Gaet vrij ick sal van achter in sluypen.

C *Troeeede*

Tweede Handelinghe, Eerste uytcomste.
Liefde.

Over swaer verdriet, ò druck, ò grooten noot,
 Hoe word ic nu gequelt, geparst tot in de doot,
 Siet al miin leden sijn gequelt, gewond, gellagen.
 Och arm elendich mensch sult ghy tot geenem dagen,
 Bekennen dat ghy Godt vertoorent door u daet,
 Dewijle ghy my stelt in sulcken armen staet?
 Gedenct het nieu Gebod ons vanden Heer gegeven,
 Waer van Ioannes ons wel duy'd'lick heeft geschreven,
 Dat elc in Liefde pas sijn naesten by te staen,
 Geliick als Christus tot een Voor-beeld heeft gedaen.
 Hoe kond ghy doch ò mensch my soo verlegen laten,
 D'ondeuchden hangende aen de Deucht daer tegens haten,
 Ghy denct niet op den Heer, ghy denct niet op u Godt,
 G'en acht op onderwijs op Leere noch Gebodt.
 Ick die sachtmoedich ben mach nergens nu vernachten,
 Mits dat meest alleman eylas! al sijn gedachten
 Op eygen Liefde stelt, en hy en soect ooc niet
 Als een groot tijd'lick goet te rapen, hoet geschiet.
 Dies hy van d'arme wijct, niet konnende verdragen
 De gene die door noot gedwongen komen klagen.
 Voorwaer, voorwaer de mensch in sware doling svveeft,
 Soo lang t'y in de weeld met sijn jonc herte leeft,
 Met vlechteliicke lust tot sijn bederf beladen,
 Daer toe den Wulpsen Geest en't quaet ingeven raden:

Doch

Doch als hy hem bevind in eenen slechten staet,
 Siin hert benaut en't vleesch gestraft om siin misdaet,
 Begint hy wel siin sond met weenen te beschreyen,
 Doch salich siin de geen die soo lang' niet en beyen,
 O Vader goedich God, die alle dingen ment,
 Mijn herten leet is u volkomeliick bekent,
 Mits dat ic by den mensch verstootten ben soo seere,
 Helpt my wt desen anxt, door u genade ò Heere,
 Verlicht de mensche doch, door uwe sterck kracht.
 En treët hem uyt 't geweld des Satans sture macht,
 Die sich nacht ende dach als eenen Leeuw laet vinden
 Om hem t'omranden ende omrant hem te verslinden.
 Geeft dat hy met berou bedencke wat hy doet,
 En stel alleen op u siin sinnen en gemoet,
 Dat hy siin vyand mach vertreden en beschamen,
 T'welc hoopende, spreec ic, met vrijer herten, Amen.

Tweede Handelinghe, Tweede verschooninghe.

Vleesch. Liefde.

W. Wie mach hier klagen doch, wat isser weer te doen?
 Salmen dan nimmer hier, noch avont nocte noen,
 Vrij wesen, om te met in vreuchden wat te leven?
 Dewijl in overvloet ons alles is gegeven?
 Wie wil ons dwingen doch, te mogen vroliick siin?
 Siet hier, siet hier toch eens, dit laet wat, dit is sijn.
 Staet uyt de door, gaet heen, wat maect ghy hier o vrouwe
 Pact u terstont van daer, eer met geweld u stouwe,

(2 nos 100 Ter

Ter goeder trouwe segt wat soect ghy doch alhier?

L. Ick soecke, dat is waer, ò soete lieve Dier,
Maer leyder ic en vind het geen daer ic na wensche,
Want ic allomme soec my selven in den mensche,

Dit waer my een groot goet, dit waer my eenen schat.

V. Dats my Hebreux int oor, seght hoe versta ic dat?

L. Ic ben de Liefde die seer vriend'lic is en goedich,
Vreedsamich van gemoet, van sinnen ooc langmoedich,

Die niemant en bedriegt, die niemant en benijt,

Die niemant en verweect tot tweedracht, twist, oft strijt,

Ic soec geen eygen baet, geen quaet en can ic dencken,

Maer lijdende verdraech den genen die my krencken,

Waer vindmen sulc gestalt in eenich man oft vrou?

V. Ia wel, toch lieve Bruyt, wat moet ic hooren nou,

Men mocht u voor de Liefd' wel op den boesem schrijven,

Derechte wetenschap om die te doen verdrijven.

Soo heerliick staet ghy hier beflentert, en beleurt.

Met uwe Kinderkens besnot fiinde en besmeurt.

VVaert ghy wat opgepronct, geliic't vvel sou betamen

Oft soo dat ghy u mocht verhoonen sonder schamen,

Voor oogen stelde ic u een ander lief ten toon,

Dan sout ghy voor u sien de tvvede Venus schoon,

Met haer blond blinckend' haet, gekemt, gestreelt seer sinliic,

Haer Kaexkens als een roos, en haer gesichte minliic,

Haer lipkens als Coraet, haer vriendeliicken mond,

Haer tanden als Yvoir, en hare Borstkens rond.

Daer sout ghy in haer spraec, daer sout ghy in haer vvercken,

In haer omhelsen me de rechte liefde mercken.

Alsulcke te besien is vvel een ander vreucht,

Soo sy aen Tafel sit 't geselschap sy verheucht,

Met eenich schoon verhael oft een nieu liedt te fingen,
 Waer toe fy' ittem geluyt feer lieflic kan bedwingen.

Ist dat legaet oft staet is dat' aen dansen raect.

Selvs momus en hoort niet dat haer de schoe ooc kraect.

Ten kortsten fis soo schoon soo jeuchdich soo bevalliick

Dat sy by alleman bemint is en Lieftalliick.

Derhalven swiigt doch stil en ruymt ons hier de baen.

L. Van sulcke Liefde, Lief en doen ic geen vermaen,

Maer als ic van my selfs iet spreke, wil ic seggen

Van een die Geestlic is, die t' quaet soect neer te leggen,

Die niet lichtvaerdich is, maer die haer eerliick draegt,

Die geenen pracht en soect, die na geen wellust vraeght,

Die God lieft boven al, den naesten als haer selven.

V. Tis wel gelieft miin vrou, komt t'avont thuys ten elven,

Waer vintmen doch een mensch so dom, onvroet en mal,

Die liever als hem selfs een ander lieven sal.

Them gaet doch voor den Roc maer segt ter goeder trouwe

Hoedanich is dien God die ghy so hoog wilt houwen?

Dat elck met sulcken liefd' tot hem sou moeten gaen.

L. Al ist dat ic't u seg, soo sult ghy't niet verstaen,

La't minst begripen niet, want hier al ander ooren

Als ick by u bemerck, tot dese reden hooren.

Twaer noodich dat ghy werd herboren in den Geest.

V. Ha. Ha, ha, he, ha, ha, he, wat komt hier ter Feest?

Ha, ha, he, ha, ha, he, o sotste van de wijven,

Ick stick van lachen schier, ick vrees daer in te blijven.

Ha, Ha, ha.

*Tweede Handelinghe, Derd' verſchooningh.
Mensche, Ionc-hers. Vleesch. Liefde.*

Mel Marta segt hoe dus? waerom lacht ghy soo seer?
V. Dat niet verſwijgen kan, y komt doch hier mijn
Heer,

Befiet doch dit fatſoen, aenmerct doch die perſoone,
Siet hoe geſtadichliick en ſchoon ſy ſtaet ten toone,
Als ghy haer wesen ſiet de Liefde ghy beſchout,
Want ſy in als volmaect haer ſelven daer voor hout,
Soud' u gemoet mijn Heer alſulc een konnen haten:
En ſout gy voor dees Bruyd' t' Ionc-Hert niet willen laten,
Voor eerſt haer (ſoo gy ſiet) geen Hoovaerdye quelt,
Ic ben een ſchamel maert die dienen moet om gelt,
Doch ſeker 'twaer my leet dat ick (mijn jonge leden
Met ſulcken kleet verciert) de ſtrate moeft betreden.
Den lach my overvalt, ſoo dicwils ick dat wijf
Voor miinen oogen ſie met ſulcken kleet aen't Lijf,
Hier neven heeft ſy noch een gaef van wel te ſpreken,
Ia ſoo geleerdeliick dat ick haer wijſe trek en
Geensins en kan verſtaen, ten ſy, ò ſotte ſtuyp,
Ick weer herboren word, ende uyt mijn moeder kruyp.
Wat dunct u doch mijn Heer van een alſulcke reden?
M. Dees Vrou (na dat ick ſie, en is niet wel te vreden,
Sy moet kranckſinnich ſijn, ſis dwepende, ſy luſt,
Kom laet ons naerder gaen en hooren haer vernuſt
Segt Vrou waer om doch ſtelt ons Marta dus de pijpen.
L. V Maerte lieve vriend en konde niet begripen

Het woord dat ic tot haer heb uyt den Geest gestort,
 Dewijl sy vleeschelick haer daer en tegens port.
 Ken heb haer niet geseyt dat sy weer als te voren,
 VVr haerder moeders buyc moest vleefliick syn herboren,
 Maer 'tmoet syn na den Geest, na Godes Soons vermaen,
 M. Dit dunct my mede vrent, hoe sal ick dit verstaen?
 Voor desen hoorde ick noyt van een alsulcken handel,
 L. Dat is den ouden mensch gan'lic na d'ouden vvandel,
 Die door de quaed begeert der dvvalinge verderft
 Afleggen. Namentlick (op dat het aertlich versterft,
 Hoerery, Giericheyt en 'tquaet bevvegen schouven.

Tvveede Hande'inghe, Vierde verschoominghe.
 Walsen-Geest, Liefde, Vleesch.

 Holla ick moeder uyt die moet ic zeghen houwven.
 L. Daerom o sterflijck mensch en laet de sonde quaet
 In u broos lichaem doch niet voeren haren staet,
 En sijt tot geener tijt met lust daer toe gheneghen,
 Maer vvandelt in de Liefd' en in des Heeren vvegen,
 Dat wvven lust sich streck tot wvves naesten nut,
 Sulcx poogt te doen vvaer door sijn schade vvord geschut,
 Schept wvve vvreucht alleen om hulp en troost te geven,
 Laet geen bedroch by u om d'eygen bate leven,
 Over den droeven treurt, en vast voor wvven en gast
 Voor die behoeflich syn, het sparen vvord belast.

W. Dats een nutte reden

V. In voor den Bedelfack.

W. Laet

W. Laet ons naerder treden,
 V. Dats een nutte reden,
 W. Voor haer gemack,
 V. Dat's een nutte reden,
 W. Ia voor den Bedel-sack.
 V. T'vvaer noodich datmen haer het broot te voren brack.
 W. Ick heb myn dage noyt gehoort alsulcke kecken,
 VVie soude doch syn broot uyt synen monde trecken
 Om een anderte ge ven? vvie vvaer soo dvvaes,
 Ten vvaer eenen duypen oft vvel eenen houten Klaes,
 Dit vvijf maect geraes van kleynder vveerden,
 Maer meynt ghy dat dat vvy dit hier al voor goet aenveerden,
 Neen Neen Vrou sleyps de schrift is ons bekend,
 Neemt vvven Bijbel, leest, in't oude Testament,
 De Prediker sal u vvat anders daer ontbinden,
 In't vijfae Capittel sult ghy duyd'lijc vinden
 Soo ghy den blinden immers niet en slacht,
 De vvelcke menscb Godt Rijcdom goet en macht
 Gegeven heeft, dat hy sich sal bedincken,
 En voor sijn deel vvel eten ende drincken,
 Hoe mach u dit klincken? Ia 'tis een gave Gods.
 VVat dunct u moerken is dat vvat spots?
 'Tis vry een vvoort, dees red'en tressen.
 V. Ja lieve ia sen heeft maer 'tkeffen,
 Haer dient ooc vvel een Brill met een Kaers,
 Om in't leste te lezen het vveede vaers,
 Alvvaer dat mede uyt druckelijc vvord gheschreven,
 Soo vvie God Rijcdom, goet ende eere heeft ghegheven,

End' hem onbrekende is het gheen syn hert begheert,
 Devvyle God hem doch de macht niet en bescheert
 Om 'tself te nutten tot syn lusten en behaghe
 Dat's louter ydelheyt, daer toe een boose plaghe.

L. Dit en strijt teghens my ò lieve vrienden niet.
 Soo ghy den heelen Text te rechte vvel doorsiet,
 Daer staet dat hy daer van sal eten ende drincken
 Door syn deel, vvat is dat, dan voor de rest ghedincken
 Den genen die in noot end' in benautheyde sit.
 Dit selve gaet heel vast, en boven alle dit
 Ist oock een Gave Gods, dat yemant in syn leven
 Ghebruycken mach het gheen de Heer hem heeft ghegeven,
 Ghelyck u vveede vers bet selve mede brenght,
 VVant 'tis een boose plaegh soo God niet en ghebenght
 Te nutten 't gheen voor ons met arbeyt is gevonnen,
 Oft vvel de lieve Godt soo mild'lyck ons vvilgt gonnen,
 Soo dat de Rijke man een slaef is van syn goet,
 Daer nyt en volgt doch niet dat hy't in overvloet
 Onnuttyc sal verdoen, en d' arme 'thun ontrecken.

W. VVat raest doch dit vvyf het is om me te gecken
 'Tis vvonder Heer dat ghy daer na luystert,
 VVant sy de schrift met logens verduystert,
 En vvat sy bluystert, ten mach niet baten,
 Dus laet ons dese eer-vergetene verlaten,
 VVy hebben hier tijts ghenoech verpletten.
 Kom ga vvy aan ter Tafelen vvaert
 Het is nu tijt om eten,
 De Koc heeft ons vvat goets gespaert,

Speelt
 ende
 singht.

D

Ten

Ten is my niet verghten.

M. My dunet ooc liefste Lief vvaer ic nu vvel gheseten
Ick soude om sulcken Clap niet uyt mijn plaets opstaen

V. Adieu, besmeurde Liefd.

W. Adieu, Adieu, vvy gaen.

Tweede Handelinghe, vijfde verschooningh.
Liefde.

Hoe doof siin d'ooren Heer, van dese aerdsche jeucht,
Tot 'tsalige geluyt 'twelc stichtende is ter Deucht,
Hoe seer is 'tjonge hert voor 'tsoete joc verflagen,
Het welc voorvvaer nochtans niet swaer en valt om dragen.
Hoe qualiicken besteede de mensche siinen tyt,
Miin minneliick vermaen ten goeden niet en dyt,
Doch gaen ic evenwel om bidden sonder swichten,
Dat God den mensche wil door siinen Geest verlichten.

Derde Handelinghe, Eerste uyt-comste.
Liefde.

DEvviil dat my 'tgemoot tot miinen naesten strect.
En dat al miinen lust in goet doen vvord vervveect,
Soo dat ic elc een trooft, ooc den vervolgden quicke,
Die arm van Geeste siin 'tverblyden me toe schicke,
De Hongerige laef, de dv valend' help te recht,
Op dat hy daer na leve als eenen trouvven knecht:

Soc

Soo kan noch ooc en mach ic in miin huys niet leven,
Maer moet my onder 'tvolc steets op de straet begeven,
Alhoewel ic nochtans nu by de meestendeel
Veracht ben en versmaeyt ja soo verworpen heel
Dat sy my souden hier veel liever gants vertreden,
Dan dat sy haers gelijc de minste vriendschap deden,
Ia sonder harscha: gelijck dat leyder hier
Ten deel gebleken is aen dit elendich dier.
Doch even wel wil ic my selven noch verkloecken,
Om hem weer op een nieu in vriendschap te besoecken.
Holla! wat hoor ic daer; wat deereliic gekerm,
Hier valt een ongeluc, ò Heere Heer ontferm.

*Derde Handelinghe, Tweede verschooninghe.
Vleesch. Liefde.*

O Wat een groot verdriet, ò wat een ongeluc
My nu daelt over 'thoof, ò mensch wat grooter druc
Wat deereliicker val o wat een swaer elende,
Groot wonder ist dat ic my selven niet en schende,
Soo ben ic nu onstelt van sinnen gans berooft,
Wie had doch sulcx verwacht, wie had dit oyt gelooft.
Geen ongeval soo groot, geen swaerder pijn noch smerte.
L. Wat doch miscomt u Lief? wat quaet leyt u op 't herte,
Is u oft wel in 't huys een ongeluc geschiet?
V. Wat segt ghy ongeluc? te groot is ons verdriet.

Myn Heere door den wijn beschoncken en bevangen,
 Als een die forge droeg met over groot verlangen
 Zijn beste vrienden die hy had op siin Bancket
 Te toeven soo't behoort, soo dat hy met opset
 Dan d'een en d'ander nu den wijn had toe gedroncken,
 Op dat sy sonder schaemt niet lange souden proncken,
 Kreeg grooten Water noot, gelijk dat wel geschiet,
 Het welck den Wulpsen Geest vernam, en daer op riet:
 Mits dat hy met siin Liefint midden was gefeten,
 Dat hy de Gasten niet verstooren soude in't eten,
 Maer sou syn Tafel-bertint midden van den dis
 Neer-leggen omgekeert, en daer dan stijf en wis
 Met eenen voet opstaen, en soo voort over springen,
 Miin Meester hoe wel hy sich qualiick kost bedwingen:
 Versinde hem wat hier op, doch soo hem onbedacht
 Siin Liefste het jong-hert noch eenen vollen bracht,
 Die hy dan doch geensins ontseggen wild' haer bede,
 Wert hy veel meer geport als hy te voren dede.
 Soo dat de Wulps heyt selfs het Bordt heeft omgekeert
 Mijn Heere dus geport, hem vindende over-heert,
 Sich rechtend' over eynd begaf hem op de bank,
 En met een lustich Hert hy over Tafel spranck:
 Maer leyder! Hy en viel door't stronck'len niet alleene.
 Soo herteliick dat hy gebroken heeft siin beene
 Maer ooc een Rib in't Lijf gequetst is door den val
 Dit siinde dus geschiet en hoorde m' over al
 Niet alleen het geschal ende overluyde suchten
 Van miinen goeden Heer: Maer siet door d'ongenuchten
 Viet

Viel miin verkooren Vrou neerstortende in onmacht,
Daer liep elc overhoop, hier elck een raet bedacht,
De sommige om ons Heer op't sachte bed te krijgen,
En d'ander om miin Vrou den Borst lap te ontrijgen,
De derde party liep om Nag'len om Afija,
De vierde sproeyde haer in't aensicht met den Wijn,
Doen ic dit jammer sag verliep ic sonder vragen,
Want ick en kond voorwaer den hert-sweer niet verdra-
ghen.

Daer hebt ghy 'trecht bescheet van 'tgeen gy weten wilt.

L. Dit is een droeve saeck, doch dochter siit gestilt,

Op't leste sal het noch al wel ten besten raken,

Maer segt wat wilt gy doen, wat wilt gy nugaen maken?

Blijft gy nu langer niet by uwen goeden Heer?

V. Ic sou wel gerne maer het jammert my te zeer,

Te hooren in dit huys soo treurichliicken klagen,

Hoe wel om d'eere wil den tyt van miine dagen

Die ic te dienen heb, wel wensch te siin voldaan.

L. Daer toe behoort gy u (als reden) te verstaen

Want in den tegenspoet soo kentmen eerst de vrinden,

Voor al soo moet gy nu een Meester sien te vinden

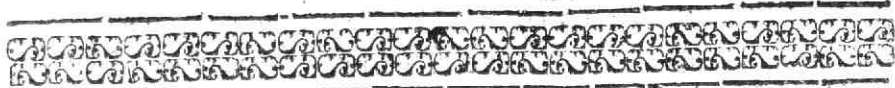
Die uwen Heere help, oft ismer omgegaen?

V. Niet dat ic weet e L. floex, soo maect u dan te baen,

V. Ic wete by na niet in wat plaets ofte hoecken

Hem nu dus inder yl op't naest sal mogen soecken,

Soo seer ben ic versuft doch even wel dats ganck.

Derde Handelinghe, Derde verschooninghe.
Liefde.

DAer gaet het Vleesch nu heen in twijfel ende kranc,
Om dat het Lichaem hier gevallen is in banden,
Doch na den Geest so is de meeste vreugt voorhande,
Want God de Heere straft den geenen die hy mint,
Tot hem genegen als een Vader tot siin kindt,
Het is my over goet roept David tot den Heere,
Dat gy my hebt verneert, op dat ic kennen leere
Vwe gerechtigheyt, waer door gy word bedocht.
Oock Esaias schrijft, sy hebben u besocht
In haer benautheyt Heer, sy bidden u by tijden
Als sy door uwe hand de straf tot boete lijden:
Alfoo sal nu de straf, de breuck, en desen val,
Een oorfaeck siin, dat ic met miine Susters sal
Veel aengener siin, dies wil ic naer ons palen
En hun (het geen ic weet) heel duydeliic verhalen,
Sy sullen met my gaen, hun makende gereet
Om desen mensch bedroeft, met reden en bescheet
Te troosten in den Heer, en in't Geloof te stercken,
Op dat hy mach voortraen in s'Heeren Wijngaert wercken,
Doch moet ick eerst besien wat siine meyt sal doen
Oft sy haer herwaerts aen sal met den Meester spoen,
Daer komt des Lichaems Troost, om by dat lijf te wesen,
Nu gaen ic voorts om hulp, de ziele te genesen.

Derde

Derde Handelinghe, Vierde-verschooninghe.
Lichaems-Troost. Uleesch.

T. Maer ist ooc mogelijk dat ghy my daer vertelt,
Is desen goeden man soo deerelyc ghestelt?

Komt hem het ongeluck met sul een smert omgorden,

V. Het huys der vrechden is het Dal der tranen worden:

Alfoo dat ic my schroem daer weder in te gaen,

Want als ic overdenc, want als ic overlaen

Den lust die ic aldaer gehad heb al dees daghen,

Soo mach ick (doch te recht) veel kermen ende klagen,

Het treft my veel te hert, o Meester 't smert my vrij.

T. Stelt uts vreden lief, den druc stelt aen de sy.

U heere (soo ic hoop) sal korts veel beter waren,

Daer toe sal ic mijn konst noch mijnen vlyt niet sparen

Laet ons voor eerst niet lang verslijten onsen tyt.

V. Gaet ghy vrij binnen man en toont daer wie ghy sijt,

want ick in myn gemoet als 't best heb voorgenomen

Aldaer, in sulck gestalt, soo haest noch niet te komen.

Derde Handelinghe, Vijfde-verschooninghe.
Vleesch.

V. By kommer oft verdr'et, by heit-syveer ende pijn
En dienet my geensins (soo lang ic leef) te sin,

Hoe

Hoe mocht ic kunnen staen by sulcke sware saken?
 Dat ic mijns Heeren been sou mogen sien vermaken,
 Hoe soude ic kunnen sien den hert-sweer van miin Vrou
 Hoe quaemt uyt mijnen sin? daer om voor best ic hou
 Voor eenen sekeren tijt een ander huys te kiesen,
 Daer hoor ic weder spel, ken salt niet al verliesen.

*Vierde Handelinghe, Eerste uyt-komste.
 Liefde. Gheloove. Hoop.*

L. Hebt ghy mijn reden wel verstaen, segt Gesellinnen?
 G. H. Ia wy. L. Betreftse dan met hert gemoet en sin-
 nen.

Dat elc met vlijt om strijt dan brenge voor den dach.
 Wat sy door Godes hulp in desen mensch vermach,
 Op dat wy eyndelijck hem uyt den Doolwech leyden,
 Ick sal u voore gaen ende ons den wech bereyden,
 Hem thoonende hoe Lief God den geloover heeft,
 En wat een bystant hy den Hoper altijt geeft.
 G. Wy Susters sullen ooc ter wijlen overleggen,
 Wat wy den mensch mede in't troosten sullen seggen.

*Vierde Handelinghe, Tweede verschooninghe.
 Gheloove. Hoop.*

Wat forge draegt de Liefde voor den rechten schat,
 H. Sou sy niet God heeft zelfs de mensch so lief gehad
 Dat

Dat hy sijn eenich soon heeft voor de mensch gegeven,
 G. Soo hy in hem gelooft, daer om soo sullen wy
 Voor eerst bethoonen lief wat het gheloove sy,
 En dat uytdruckelijc op dat hyt mach onthouwen,
 Te weten dat het is des herten vast vertrouwen
 Op Gods beloften schoon in Iesu Christ ons Heer.
 Daer neven sal ic hem tot dit noch seggen meer,
 D'een voor en d'ander na om d'ooren niet te dooven,
 Dat hy van *God, Gode* ende in *God* moet gelooven.
Van God, als datter is een God die alles ment,
 Rechtvaerdich, eewich en waerachtich, ons bekent,
 Een Christus sijnen soon van aenbegin geboren,
 End' eenen H. Geest den trooster uytverkoren,
 Daer by dat dese dry een God te samen sijn.
Gode, dat wy in als sijn woort gelooven sijn.
 In *Godt*, dat wy voor eerst ons hope op hem stellen
 End' door 'tgelooove me naer sijn genade hellen.
 Ten derden sal ic hem met een vermaning soet
 Voor houden dat 'tgelooof gevoedet worden moet,
 En dat het niet genoeg en is dat wijt ontfangen,
 Soo wy aen't queeken gans ons sinnen niet en hangen,
 Daer omme even als 't natureliick verstant,
 Ons siinde van 'begin in d'herffenen geplant,
 Geoeffent vvorden moet, tot 'trecht gebruyc van leven,
 Alsoo moet ooc tgelooof voor een begin gegeven
 Van onse nieuww geboort, in 't geest'liick leven goet,
 Wel vvorden opgequee't, door d'oefning diemen doet

In Schriftuere ende ooc in't storten der gebeden.
 Ten vierden en voor 't leest sal ic met goede reden
 Hem seggen wat hy me door my verkrijgen sal,
 Te weten dat 't geloof hem brengende is in't tal
 Der gerechtvaerdichde, by Gods erf-kindere mede,
 En soo besitten sal het eeuwich goet in vrede.
 Daer hebt ghy nu het miin, miin dochter wat hebt ghy?
 H. Ick sal hem mede Vrou, voorstellen wat van my
 Gehouden wesen moet, en eerst voor al verclaren
 Wat dat de Hope sy, op dat hem vreucht mach naren,
 Te weten een verwacht, 'twelc onbeweegliic is,
 Van t'geen ons is beloest in Christo voor gewis,
 Waer van geen bliic en sal in't aerdsche leven wesen,
 Maer inden jongsten dach, als onsen Heer gepresen
 Ten Oordel komen sal, om wecken vleesch en been
 Het Lichaem met de Ziel weer makende gemeen
 Daer na dat hun die in den Heer gestadich hopen
 Na Schrifts verklaringe de Salicheyt staet open.
 Soo dat de goetheyt Gods fulck nimmer en verlaet
 Die op hem hopende is, en't aerdsche wesen haet.
 Ten derden dat de Hoop door vast gelooven groeyet,
 En dat daer neven haer het gestadich bidden voeyet,
 Daer by tot voetsel noch, d'Exemplen men behoest,
 Der Martelaren die versocht siin en beproest,
 Een vroom Godvruchtich volc vast staende in Christi wege,
 Waer door dat sy de Croon der Glorien verkregen.
 Daer by soo voech ic dan 'tgeen ons Iacobus schrijft
 In siinen tweeden Brief, de Salicheyt beklijft

Den genen die verdraecht, stantvastich synd' in't lijden,
Want hem de schoone Kroon der eeren sal verblijden
De welcke God belooft den genen die vvel doet,
Tea vierden vvat sy doet, te vveten dat 'tgemoot
Des hoop-suchtigen mensch gestadichliic sal hercken
Om doorgaens in te gaen den wech der goeder wercken,
Want sy ter salicheyt doet poogen door de deucht,
Den wercker hout s'in 'twerck ende eyndeliick baerdt sy
vreucht,
G. Nu Dochter tis genoegh r'mach voor dees tijt bestaen,
Tis beter dat wy voort hier mede binnen gaen,
Om onse Suffer trou in't wercken te verscharen.
H. 'kVerlange mede seer hoe sy met hem mach varen.

*Vierde Handelinghe, Derde verschooninghe.
Quaet-ingheven.*

Wat raet met my de spit leyt in der assen,
Wy mogen langer geen braden meer brassen,
Wat wy meer bassen 'tis al om niet,
Ick verga van spijt geliicmen fiet,
wat dit bediet miin oogen leken
Als ic den neuse daer binnen wil steken,
Kost ic dit wreken soo waer ic een Helt:
Maer 'tis te vergeefs, nu hy daer leyt gevelt
Soo qualiic gestelt beclaecht hy siin sonden,
Met siin jonc-herte wilt het oock honden,
Ja 'tdefer stonden leyt sy en sterft,
Daer en boven het vleesch dat hy nu derft,

Hevet oock verkerft met vvech te loopen,
 Soo dat sy't (ducht ic) sal moeten bekoopen,
 Ic sal s'op knoopen kan ic haer krijgen,
 Dat sy na den Adem sal moeten hygen.
 Doch ic moet swijgen, de door open gaet.

Vierde Handelinghe, Vierde verschooninghe.
 VVulpsen Geest. Quaet ingeven.

Q At raet vvat baet, o lieve maet?
 De staet, is quaet, vvy komen te laet,
 Daer vvil geen Peper in de Penssen vallen.

Q VVat komt ghy hier nu kallen en mallen.
 Hebt ghy met allen daer binnen niet te doen?
 VVie maect u soo stout vvie raet u soo koen?
 Hebbe ic u voor noen (op pene der lijven)
 Niet sterck belast daer binnen te blijven?

W. Ia vvil ghy kljven, o lieve man
 Als ick daer niet ghedueren en kan,
 Vvven Neuse dan steet door de spleten,
 Soo sult ghy haestelyck d'oorfaeck vveten.
 VVacrom ick vergheten heb u bevel,
 Dees eerloose Liefde door haer bestel
 Doet ons 'tgequel, sy quam by den mensche,
 Om met een goet Beetken te vullen den pensche,
 Dies ic haer vvensche de plaegh op't lijf,
 Dit vvas noch niet ghenoech, door haer bedrijf,

Quam noch een vvijs met haer dochter inghespronghen
 Die teghen mijnen danc in de Kamer dronghen,
 En my bedvroughen daer uyt te gaen,
 Doch soo bleef ic van verd' eerst staen,
 Maer haer vermaen viel my soo krachtich,
 Dat ic niet langher (uvs synde ghedachtich)
 Heel was onmachtich, en lieper uyt.

Daer hebt ghy nu het gantsche besluyt.

Q. Dats een bitter Cruyt. Wie vwaren dees vrouwen,
 Die u soo Ruyterlijck konden stouven,
 En buyten houven, ja teghen danck?

W. Dat mooght ghy veel dencken, 't geloof my d'vanc,
 Die my ter banck haer dochter brochte

Want dese dry doch (als een ghedrochte)

De hoofden steken in eenen Kapproem,

Q. Ia lieve magger daer vuringht ons de schoen,

Ons lieken is uyt vvy moghen veel huylen,

Hoe comen vvy 't huys, vvaer sullen vvy schuylen,

Het vvilter vuylen doch 'tis u schult,

U buyt sal vvorden met slaghen gevult

Dus maect vven bult ghereet myn manneken.

W. Oft ghy den vven, 't is u schult banneken.

Q. Hebt ghy dan niet het Tafel-Bert ghekeert,

En hem u schoone Konste gheleert,

Omnaer u mannier over 't afel te springhen?

W. Deed vven raet my daer toe hem niet d'vvingen.

Al kost ghy schoon singhen, ghy hebbet my gheraden.

Q. Dit evenvel en komt u niet te staden,

't Bert sout ghy dan alsoo hebben gheleydt ,
 Dat hy niet meer en hadde gheschreyde ,
 Dit had ic gheseyt , dat was mijn begheeren ,
 W. Ja soect ghy my met woorden te verveeren ?
 Ick sal verkleeren dat tu bedrijven is.

Q. Mijn? ick sal met u niet laughe kijven u wis ,
 Voor uven lijven is , dat en daer by dat goet ,

W. Ha! ha ; wil ghy daer aen? uwa lieve bloet
 Hout dien voet , en dat en dat daer by.

Q. Daer hebt ghy wat weder ghy olijcke pry.

VV. Amy, Amy, Amy tis meer als vluchtens tijt.

Vierde Handelinghe , vijfde verschooninghe.

Quaet-ingheven.

DAer ben ic nu dit Gexcken me quijt ,
 Ick en wete van spijt wat ick sal maken ,
 Hy sal by den strenghen soo roeren siin kaken ,
 Ia my doen smaken alsulcke soppe
 Dat ic verbernen sal miin kroppe ,
 De solfer droppe valt my nu tot een deel ,
 Ia lieve gasten tis al krackeel ,
 De Duyvel is heel in't vijften geraect ,
 Maer holla Geest een ander note kraect ,
 Ontbind uwen weetsack , u bet wilt versinnen ,
 Ongetwijfelt sult ghy noch wat gewinnen ,

Hout

Hout u niet binnen, scherpsinnich practifeert,
Overdenct gefwind en naertich ftudeert,
Ghy moet alles wel met vlijt doorgronden,
Let op u ftuck, foect, nieuwe vonden,
Soo word ghy ontbonden van u verdriet.
Daer valt my wat in den finne, fiet,
Na miin bediet fal't heel wel komen,
Merct, defen mensch fal hebben aengenomen
Een nieu mannier van leven na de fchrift,
Daer hebben hem dese wijven ingeftift,
Maer ick fal't vergift niet laten te mengen,
D'onnut gepeys by hem fal brengen,
Die hem daer in fal maken te dwalen,
VVat dunct u goey liowaer macht de duyvel halen?
Segt nu hy heeft noch Geest in fiin schenen
Al fiin fy Blau, daer gaen ick nu henen.

*Vijfde Handelingbe, Eerfte uyt comen.
Mensche.*

Ick arm elendich mensch van stof en sliick geschapen,
Beween den schoonen tijt die my dus is ontgaen,
In groote luyerdy heb ic te lang geflapen,
Verfult fiinde en verblind ben ic verdvvaelt gegaen,
Thoovaerdich Hellsche kleet met vlijt getogen aen,
VVant ick den VVulpsen Geest heb veel gehoors gegeven,

Om

Om dat hy miin jong Hert soo seer was toegedaen,
 Het welcke doorgaens socht in vrolichcyt te leven,
 Dies 't selve miinen sin tot wellust heeft gedreven,
 Soo dat ic nergens el gebruycte miin verstant,
 Onwetende bleef ick, ongod'lijc buyten schreven,
 In't herte en was my niet als ydelheyt geplant,
 Het quaet had my verheert, de sond had my vermant,
 Soo dat ic van het goed gans niet en heb geweten,
O schooren tijt ghy zijt onnuttelijc versten.

In dit Dedaellche hof ben ic dus langh gebleven
 Met Wulpschz vast betuynt, met s'werelts vleesch omstaect
 Die my daer deden steeds in kromme gangen sweven,
 Want ic en sach voor my geen ander wech gemaect,
 Hier uyt en waer ic ooc tot geenen tijt geraect,
 Soo d'overtrouwe Maegt de Liefde vol genaden
 My niet en had verlost, de doot had ic gesmaect,
 Doch dees my bystant deed, met wijsfeliic te raden,
 My gevende eenen draet, waer door ic al de paden
 Des dool-hofs werd bekennt, om in den rechten straet
 Den born te soecken om miin sonden af te waden,
 Nu wil ic daer na toe, de vreucht doch open staet
 Den genen die boet doen, voor hare boose daet.
 Sijt my genadich Heer, ic heb my selfs vergeten,
O schoonen tijt ghy sijt onnuttelijc versleten.

Het herte tuygt my nu, dat ic dus ben geboren
 Na Godes eygen beelt 'thoof dragende in de locht,
 Op dat het aerdsche goet my niet en sou bekoren,
 'Twelc Peck en Svavel is van 'tvvifstich Hefsch gedrocht,
 Maer vvel op dat by my het Hemelsch vvord gefocht,

Dat

Dat is dat ic voor eerst recht kennen soude leeren
 Den genen diet al heeft uyt eenen niet gewrocht,
 Hem houden voor miin God en voor een Heer der Heeren,
 Die elc een boven al tot aller tijt moet eeren,
 Ten tvveeden op dat ic, als eenen trouvven Knaep,
 Miin oogen doorgaens fou tot siin geboden keeren,
 Waer in ick ooc alfnu meest miin genuchte raep,
 Ten derden mede op dat ic niet en viel in slaep,
 Door't bucken siinde stil in t bidden neer geseten,
O schoonen tijt ghy sijt onnuttelijck verseten.

P R I N C E.

O Ghy dry eenicheen, ò groote Vorst der Vorsten,
 O Prins der Princen al, O God en Vader goet,
 O Levende Fonteyn voor hem die naer u dorsten,
 Wijt spruytende Ader schoon, ò levendige vloet,
 Die d'arme sonder Gelt ooc dees genade doet,
 Dat sy den Wijn en't Melck gegeven mogen halen,
 Verquict en laeft miin siel suyvert ooc miin gemoet,
 Op dat my nu voortaan de sinnen niet en dalen
 In t modder ende slijck der alderleechste palen,
 Treect miin gepeys tot u ruet t'uwvaerts 'smenschen hert,
 Soo'n word ic niet belet om sonder langer dralen,
 Naer u met vlijt verblijt te nemen miinen tert,
 Op datter geen en tijt voortaan verseten werdt,
 Ick heb hem laes! te veel verworpen en vermeten,
O schoonen tijt ghy sijt onnuttelijck verseten.

Vijfde Handelinghe, Twveede Verschooninghe.
 Onnut-Ghepeys. Mensche.

ICk heb o mensche nu hier staende stil gedoken
 V reden wel verstaen, die ghy hebt uytgesproken :
 Waer in soe ic verneem ghy uwen tijt beclaecht,
 Alsoo dat u alsnu de naersticheyt behaegt,
 Twelc recht ten besten keert: dus weest voort aē te vroeder,
 De ledicheyt is doch van alle quaet de Moeder.
 Naer u voornemen dan syt vlijtiger voortaan
 In't geen ghy voor de hand alsnu soeēt aen te gaen,
 Maer segt my, waer toe doch wil uwen sin sich voegen?
M. Ic soecke nu voortaan te scheppen miin genoegen
 In sulcken oeffening die my gedijen kan
 Ter salicheyt, sulcx sal miin ziel verblijen man,
 Dus wil ic nu voort aen in 's Heeren wegen wand'len
O. Hier van moet ic miin vriend een weynich met u hand'le
 Hoe is't dat ghy dat meynt, wat hebt ghy daer me voor?
M. Dat ic voor alle ding sal soecken 'trechte spoor
 Om binnen 'teeuwich rijck te raken in de vreuchden.
O. Hoe meynt ghy dat te doen? *M.* door hulpe vande deuchde
 Te weten door 'rgeloof, de Liefde en hope met.
O. O lieve goede man u sinnen daer van set,
 Want daer door sult ghy die versuffen en verdooven
 Treect u gemoet hier van, wat wilt ghy doch gelooven.

Daer

Daer hoort een studie toe die u al veel te swaer
 Sal vallen voor de hand, daer om laet die vry naer,
 Ghy siet de lieden meest alsulcke Suffers haten,
 Studeren in het recht soud u wat kunnen baten,
 Oft in de Medecijn, daer m' ooc goet gelt me wint,
 Doch 'twaer noch beste wel, soo ghy recht vvaert gesint
 Om koopmanschap te doen, daer sout ghy gelt me geeren,
 En dan soo mocht ghy vvel met eeren veel verteeren,
 Elc sal u groeten dan ende eeren als een Godt,
 Een rijcman noemtmen vvijs al vvaer hy dvvaes en bot,
 Maer dese Meesters groot die na de Godtheyt trachten,
 Men over al nu hoort voor suffebollen achten,
 Ende alsment ooc met vlijt besiet en vvel bemerct
 Soo sietmen dat de schrift een sufferye vverct,
 Let dan voor eerst ghy vvilt gelooven, na u spreken,
 Hier inne sal alree al veel te veel gebreken,
 Want gy gelooft aen Godt die alles schiep uyt niet,
 M. dats waer, ia allen 'tgeen men noch voor oogen siet
 Wort door siin wijsheyt groot gement ende onderhouden.
 O. Ghy segget (hoor ic wel) maer wie kan daer op bouwē?
 Saecht ghy hem oyt? soo secht, op dat ghy my geneest,
 By wien? en wat hy was, hoe lang hy was geweest
 Eer hy de vveerelt schiep, de menschen oft de Dieren,
 Wat vvas doe al siin doen, siin vvesen siin manieren?
 Dit moet ghy vveten eerst als ghy gelooven vvilt,
 Oft anders vvord den tijt onnut'lijck vveer gespilt:
 Maer ic en ken geen man die 'tself u sal bedieden,
 Daer omme meugt ghy vvel dees sufferye vlieden.

Hier neven hout ghy vast dat God me sy almachtich.

M. Ia dat bekenne ic wel, ja houdet voor warachtich,
O. Kan hy God siinde dan oock yemants wel bedriegen?

Kan hy ooc sonde doen, kan hy ooc valschlijc liegen?

Ende oft hy wilde doen, al 'tgeen hier is voorleet

Soud' hy dat konnen doen stil sonder siine weet?

Wat dunct u vriend hier van? hoe klinct u dit in d'ooren

M. Alsulcke praet voorwaer miin sinnen soudent stooren.

O. En boven alle dit soo word ghy meer gequelt,

Als u tot voor-beeld een alfulcken word gestelt

Die ghy moet houden voor een God en mensch te samen,

En die gevolcht moet sijn, ja 't lichaem moet men pramen

Om siinen pad te gaen, want hy neemt siinen tert

In sware wegen die seer pijnlic sijn en hert,

Hier neven met hem noch steeds bidden ende waken,

Vervolging lijden en soo duysend dooden smaken,

In allen desen ancxt, in alle dit gevaer,

In alle dit verdriet, en moogt ghy niet een haer

Besijden treden af, oft men sal op u passen,

Want t'Helsch gespuys dat soect alsulcke te verrassen,

Daerom' voor al siet toe en wacht u sinnen vry

Van dees versufte en snoo onnutte Raserny.

G'en meucht u doch soo licht tot geen gelooven geven.

M. Hier door valt my daer in het geen ons heeft geschreven

Ecclesiasticus, de geen die haest geloofst,

Te seer lichtvaerdich is van sinnen me berooft,

Hem selven schaed'lic is, als hy sich laet verleyden,

O. voelt ghy nu niet in't hert dat ghy daer wt moet scheyden?

Daeromme soo doet wel, navolgende miin raet,
Versint eer ghy begint hier van u doch ontslaet
Ghy hebt (geloove ic wel) nu by u selfs bevonden,
Dat ghy tot geener tyt dit stuck en sout doorgronden.

Hier mede gaen ic dan ic hebb' genoeg vermelt,
M. Daer gaet 'tonnut gepeys 'twelc menichmael my quelt
Hier komt de Liefde weer had sy ons kunnen hooren
(Soot haer natuer vermocht) met reden haer sou stooren.

*Vijfde Handelinghe, Derde verschoonige.
Liefde. Mensche.*

L. U handelingh heb ic van punt tot punt verstaen,
Doch 'tis den Satan boos, die u dit heeft ghedaen,
Alsulc onnut gepeys heeft by u toeghesonden,
Op dat ghy daer door vverd in't treurich net gebonden.
God onbegrijp'lic is, het menscbelyc vernuft
In't ondersoecken staet te recht verbaest versuft,
Voor allen tijden siet voor stof gedaente en stede
Vvas God den al in al, en alles in God mede,
Niet om begripen maer onstenliick onbekent,
Gestadich, Geest, al 'ilicht, onsterflicj sonder endt,
VUijs, suuyver ende goet, alleen by leefd in vrede,
En by sich selfs vvas by de vvaerd en de vvoonstede,
Hy vvas ooc ledich niet: Maer vvel aensach met vreucht
Syn cracht en Heerlijcheyt, syn almacht en syn deucht,

Op syn voorsichticheyt, sijn goetbeyt en sijn krachten,
 Vast stonden i' aller tijt sijn heylighe ghedachten,
 Vilt ghy noch hooren meer, God i' aller tijt bereyt
 voor dese tijden heeft (als Augustinus seyt)
 Der hellen grond gemaect, om sulcke volc te straffen,
 Die sijnen Heyl gen naem en Godtheyt tegenblaffen,
 Derhalven segh ic noch, ghelyc ic heb gheseyt,
 Vacht u dat sulc gepeys u nimmermeer verleyt,
 Vant sulc gedenc alleen geen d'valing doet verwecken
 Maer dees gepeysen tot verdoemenisse strecken.
 Ghy hebt het boec des wets, en de Propheten met,
 Die leeft en overdenct, sijt vyerich in't gebet,
 Siet vwaer schristure komt die sal u onderrichten
 Daer toe vwil u Gods geest in een vlicheyt verlichten.

vijfde Handelinghe, 'T vwoord Godes.
 Menschhe.

Math. 4. 4. **D**E menschhe en leeft niet alleen van den broode maer van alle
 vwoorden die uyt den monde Gods gaen.

Luc. 4. 4.

Heb. 3. 12.

Math. 7. 24

vant het vword Godes is levendich en krachtich.

Daerom soo vwie dese mijne vwoorden hoordt ende die doet die
 salic eenen voorsichtigben manne ghelijcken die sijn huys op een steen-
 rotse ghetimmert heeft.

1ac. 1. 22.

Apoc. 1. 3.

Derhalven vveest doenders des vvoords ende niet alleen hoor-
 ders vvant salich is hy die leeft, salich sijn sy d'e hooren de vvoor-
 den dese Prophecye ende bevaren't gent daer inne geschreven is. vvant
 de tyt is naer by.

M. Al

M. Al miinen lust ooc strect naer u, ic kom tot dy.
De trouwe Liefde my tot uvvaerts heeft gesonden,
Op dat ic hooren sou vvat ghy my sult vermonden,
Van 'tgeen my leyden mach na d'onverganlijc schat,
Wat staet my dan te doen ò Vader segt my dat.

T. *U* Vaect, staet in't geloove, hout u als een man, vveest sterck; 1 Cor. 16. 13.

U vant de rechtvaerdige sal wyt den geloove leven.

Doet alle uvve dingen in de Liefde.

Gal. 3. 12.

*V*ervvachtende d'aenneminghe tot kinderen, namentlyck de *Ver-* 1 Cor. 16. Rom. 8. 23

losinge onses lichaems, vvant vvy sijn in Hope salichgevorden.

Ghy sult uvven Heere uvven Godt lief hebben, ende sijne vvryse, Deut. 11. 1

sijne rechten ende sijne geboden houden uvve leefdagen.

Dat ghy in sijne vvegen vvandelt ende hem aenhanght.

Deut. 22. 1

Hout aen met naersticheyt dat ghy hem dient met gantscher herten Iosua. 22. 3

ende zielen.

Ghy sult uvven naesten lief hebben als u selven.

Levit. 19. 18.

U Vanneer ghy uvves Broeders Os ofte Schape dolensiet, soo sult ghy u van hem niet ontrecken, maer sult se vveder tot uvven Broeder Math. 19.

brenghen.

U Vanneer nu uvven Broeder niet soo naer en is, soo dat ghy hem niet en kent, soo sult ghyse in u huys nemen, tot dat se uvven Broeder Deut. 22.

soecke ende dan hem vveder gheven.

Een men gebodt gheve ick u, dat is dat ghy malcanderen Lief hebt, Io. 13. 34.

ghelijc ic u lief gehad hebbe, hier aen salmen zien dat ghy mijne Discipulen zijt.

Ist dat u vyandt honghert, spijsst hem, ist dat hem dorst, geeft hem Rom. 12. 20.

te drincken, soo sult ghy gloeyende Kolen op syn hoofte, vergaren.

Want

- Mat. 16. 3. *Want voorvvaer, segge ic u, ten sy ghy u bekeert ende vvord als de kleyne kinderkens, ende ten sy ghy ander vvervf geboren vvord, soo en sult ghy in't Coningrijc der Hemelen niet komen.*
- Rom. 8. 14 *Vvat uyt den vleesche geboren vvord, dat is vleesch, en vvat uyt den Geest geboren vvord dat is Gheest, soo ghy na den vleesche leeft soo sult ghy sterven, maer ist dat ghy door den Gheest de vverven des lichaems doodet, soo sult ghy leven: Vvant die door den Gheest geleyt vvorden syn kinderen Godes.*
- Rom. 3. *Vvant vvy, door de vvervoeninghe in Christo geschiet, gherechtvaerdicht vvorden, vvvelcken God vvvoorgh stelt heeft tot vvervoeninghe door het geloove, tot bevvyfinge sijner gherechticheyt door de vvervoeninghe der vvvooredene sonden.*
- Rom. 5. *VVy dan gerechtvaerdicht synde uyt den geloove, hebben vvrede met God door onsen Heer Iesum Christum, door vvvelcken vvy ooc de vvvoeydinge hebben door het geloove, tot dese genade daer vvy in staen, ende vvverheugen ons in de hope der eerlycheyt Godes.*
- G. 5. 1. *Soo staet dan in de vvrybeyt daer mede ons Christus vvry ghemaect heeft, ende en vvord niet vvvederom met den iocke der dienstvaerheyde bevarghen.*
- Ephes. 2. *Vvant ghy die vvvoort yden verre vvaert, syt door het bloet Christi naby gekomen hy is onse vvrede die vvt beyden een gemaect heeft, ende het af-schutfel des middelmuers gebroken, vvaer vvt hyseten vvollen kan salub maken die door hem tot God gaen.*

Onthout dan Mensch van my als van een wijs berader,
 Dat even als ghy fiit door Adam uwen Vader,
 Een kint der duysternis van wegen siine sonden,
 Soo heeft u Christus weer door siine doot en wonden,

Die hy voor u aen't Kruys met pijn geleden heeft,
 Een kint des lichts gemaect, dies hem dees eere geeft,
 Dit u geloove sy, aen vaert dan desen Boeck
 Sijt vlijtich in't gebedt, doet naerftich ondersoek,
 Het stadich lesen sal u vytermaten stichten,
 De Heere sal u me door siinen Geest verlichten.
M. Ic segge u Vader danc van 't gene ghy my leert,
 By my sult ghy voortaan van herten siin begeert.

*Vijfde Handelinghe, Leste verschooninghe,
 Mensche. Liefde. Hope. Geloove.*

M. Inden beginne was het woord, &c.

Lesende
 int boeck
 knielende

Almachtich eeuwich God, ò Vader vol genaden,
 hoe trou, hoe goedich en hoe minlyck syn u daden,
 Dieg'in 't besonder werck van ons verlossing toont
 Veygen eenich soon en hebt ghy niet verschoont,
 Om my elendich mensch een arme worm der aerden
 gesuyuert door syn bloet, int hemelryc 'aenvaerden.
 Hoe vierichlijck moet u de mensche die gelooft,
 (Syn sinnen siinde gans van 't aerdsche goet berooft)
 Aenbidden, eeren Heer, met wat een groot verlangen
 Na 't Hemels eeuwich goet al syne sinnen hangen.
 Ick were wel ò Heer, ic wete wel ò Godt.
 Dat u begeeren is dat wy na u ghebodt,
 In Iesu Christi naem gelooven en betrouwen,
 En dat wy onder een in Liefd' ons altijt houwen:
 Maer hier en tegen weer soo weet ic voor gewis
 Dat het geloove vast niet elck eens dingh en is,

G

Maet

Maer dat de meestendeel haer ongeloovich dragen,
 Waer over de Propheten end' Apoff'len klagen,
 Ia roepen overluyt, wie doch gelooft ons Heer,
 Hier toe verheffen hen noch dag'lijcx meer en meer
 Vervoerders boos en vals, die nochtans haer perfoonen
 Als Engelen des Lichts voorstellen en verthoonen,
 Hier nevens is ons me soo veel aenvechts bereyt,
 Dat het geloof seer haest en licht'lijck waer ontseyt
 Sooghy genadich God ons niet en wilde senden,
 Den trooster die ons steeds doet na de waerheyт wenden
 Daeromme sterct my Heer 't gelooff in my vermeert,
 Door Christum uven Soon die ons de wegen leert,
 Op dat ick staende vast de weerelt mach verwinnen
 End' u (alst is belast) van gantscher zielen minnen,
 Dat my den Heyl'gen Geest verheuch en maeck verblijt,
 Waer mede ick door 't geloof volbrengen mach den strijt
 Op dat ick eyndelijck ontfang der vreuchden kroone,
 Dieghy ò Vader goet voor ons daer stelt ten thoone.
 Nu ist gemoet geruyst, en tgeen ic had verloren
 Bevind ick nu by my, want ick voor God verkooren
 My nu versekert hou, ja weet dat Christus heeft
 (Die God en mensche bey op aerden heeft gheleest)
 Om my te brengen in het eeuwich huys vol vreden
 Den smadelijcken doot aent Kruyce heeft geleden,
 Dat hy ons sonden groot gewist heeft door siin bloet,
 Soo groot is de genaed' die Godt de Heer ons doet.
 Hem sy lof prijs ende eer, laet ons dan al te samen
 Hem onderdanich siin, ende eeuwich dancken, Amen.
G. Seght my doch lieve Soon, oft ghy nu niet en hout
 (Door dees verlichtinge die u ter waerheyт stout)
 Dat uwe ziele verd het Lichaem gaet te boven?
M. O ja miin vrouwe ja, dies ick den Heer moet loven.

G. Soo dan de ziel het lijf, soo verd te boven gaet,
 Is desgelijcx haer goet oock in den selven staet,
 Mits dat het selve mede is eeuwich als der zielen,
 Daer doch den snellen tijt des Lijfs goet gaet vernielen.
 Alhier is oock voor u geen blyvens plaets gestelt,
 Maer moet verlaten al u aerdsche goet en gelt,
 En sterven eer ghy kond het eeuwich goet behalen.
 Derhalven, op dat ghy niet en geraect te dwalen,
 Wy u geliickeliick nu nemen by de hand,
 L. Komt levendigesteen, by God een dierbaer pant,
 H. O lidmaet Christi komt, ghy siit een borger mede
 By Godes Heylich volc, in d'overschoone stede.
 G. Komt kint des lichts, treet aen, als nu word ghy verschoot,
 L. Komt schoone Tempel daer den heyl'ge Geest in woont,
 H. Komt dan besittet nu een erve sonder vlecken,
 Die onverderffliick is, kom laet ons henen trecken,
 G. t'Vertrouwen sal u nu seer hoochliick siin geloont.
 L. Ghy sult voortane fray in eeren siin gekroont.
 H. Nu sult ghy cieriick in witte kleeren staen,
 En uyven goeden naem en vword niet vvt gedaen.
 G. Alsnu ghy sitten sult in Gods verlichten Troone,
 Hy sal u Heere siin, en ghy sult siin siin Soone.
 L. De Sonne zult ghy soon in't blincken siin geliick.
 H. Komt nu besitten dan, des vaders eeuwich riick.
 Het vvelcke doch voor u bereyt is van beginne.
 G. Sulc groote vreucht en quam noyt in des menschen sinne
 Geen oog en heeft gesien, geen oor en heeft gehoort,
 Noch in des menschen hert tot geener tijt quam voort,
 Het gene God de Heer den menschen heeft bereydet
 Die hem beminnende is, en in de deucht verbeydet.

L. Geen droeve duyfterheyt en word aldaer verwacht
 Want door 'tgestadich licht verneemtmen geenen nacht,
 Dewijl der Heeren Heer ons eeuwich licht sal wesen,
 Dies synen Heyl'gen naem word eeuwichliic gepresen.

SLOT-REDEN

Botten Aert. Deuchdich onder vvijs.

HEr uyt, her uyt 'tis al te langh gheseten,
 Ic mercte veel dat 't spelen vvas ghedaen,
 Soo haest als ic gesien had door dees spleten
 Dat onder vvijs hier vveder quam ghegaen.

D. O goede orient komt ghy daer vveder aen,
 Hebt ghy dus langh veel konnen binnen blijven?

Kont ghy nu ooc vvat spelen is verstaen,
 Kan sulcx ons niet, met stichtingh tijt verdriven?

B. t'Gaet red'lijc toe, men hoort het te beschrijven,
 Maer heel op't leest soo vwaren sy heel stom,
 Ja stonden stil als staken op haer lijven,
 Geen van hun allen keerden sich eens om.

D. O lieve man ghy blijft al even dom,
 Het most soo syn ten vvas maer een verthooning,
 Tot een cieraet, een schilderij, een Blom

Hier by gevoecht, en dat tot spels verschooning,
 B. Maer wie vweet soo vvat dees stil staende krooning,
 Dit groote licht en stomme vreucht bediet,
 Het schijnt eensdeels te vvesen een belooning,

Nochtans den grondt en kan ic vveten niet.

D. Ja lieve man de mensche die sulcx siet
 Voor namentlijck soo hy vvat heeft ghelesen,
 En niet en merct vvaer omme dat gheschiedt,

G uij

Moet

Moet vrijlijck vvel een grooten slechtaert vvesen.
 B. Hier vword ick oock voor eerste vvel gepresen
 Doch kenne schult als sijnde mal en slecht :
 Want 't geen ic hoor my haestich is ontresen ,
 Nochtans bid ic ghy my vvat onderrecht
 D. Hoort naer stich toe u sinnen hier aen lecht
 Ic sal't u voort , sond'r eenichsins te dralen ,
 Vyt-druckelijc van punct tot punct verhalen.
 Albier voor eerst het vvesen is verthoont
 De gene die in eeren vword ghekroont ,
 Als by de doot op aerden heeft gheleden ,
 En door 't geloove vvettelijc ghestreden.
 Hy vword verciert met vvitte kleeren sijn ,
 Syn aenghesicht gheeft eenen held'ren schijn ,
 Als een Pilaer des Tempels hooch verheven ,
 Opt voor-hoofst staet des heeren naem geschreven.
 Ooc heeft by allen 't geen by had vervvacht ,
 Soo dat de hoop haer vvercken heeft volbracht ,
 Dies sy den mensch voort aen in rust laet leven.
 Doch by hem is 't geloof en Liefde bleven ,
 Hem makend' een der gener die met vlijt
 t Lam volghen naer op Sion t' aller tijt.
 De Mueren schoon, de kostelijcke vvercken
 Van Iaspis, gout en and're suyver percken ,
 Verthoonen ons den overgrooten schat
 Ierusalem, Gods vvoonplaets en syn Stadt ,
 De Bruyt des Lams, en d'erve sonder vvecken ,
 VVaer na dat ons de deuchden doorgaens trecken.
 Ten and'ren vverd ons noch verthoont hier by ,
 Hoe dat de mensch van alle souden vrij

Moet vvesen, eer hy hier toe can gheraken,
 Ia van dit goet de minste wreucht genaken:
 Derhalven vviijt in't duyster uyt den dach,
 'T vveles en 'Ionchert vast by de Duyvel lach;
 Die by vvervvan door Christum in de Deuchden,
 Dats door 't Geloof, de Liefde en Hoop der wreuchden.
 Dit is het gheen al hier is voorghestelt.

B. Kversta by na'tgeen ghy my hebt vertelt,
 Maer vvensche nu het self noch eens t'aenschouwen,
 Op dat ic soo al'tghene ghy vermeldt,
 Te beter mach in mijnghedachten houwen.

D. Hout u dan stil, vvilft geen geruchte browouwen,
 Ghy sullet sien, ooc dees persoonen al,
 VWant 't sel ve men dees Heeren ende vrouwen
 Ten vveede mael als nu verthoonen sal.

B. Ic danc u vriend, der vvil ghy u verneert
 My domme mensch met sulcken vvlijt te leeren,
 Int hert hebt ghy den yver my vermeer
 Om steeds den vvech der deuchden in te keeren.

D. VVy dancken u eersame vvijsse Heeren,
 VVy dancken u eerbare vrouwen me,
 Van't goet ghehoor, 'tgeschiede t' u vver eeren,
 D'eeuvvighē God verleen ons rust en vvre.

F I N I S.